

Nummer 75

Verzameld door Wim Smeets

In deze rubriek vindt u samenvattingen van artikelen met in de kop een vogelnaam of een vogelaanduiding. Deze artikelen verschenen in de maanden november en december 2012 in Nederlandse dag-, week- en huis-aan-huisbladen.

Zwaluwen in het bos

Trouw, 2 november 2012

Omdat Huiszwaluwen tijdens hun overwintering vaak werden gezien op de savannen van Noord-Afrika, veronderstelde men wel dat dit ook hun overwinteringsgebied was. Theunis Piersma, hoogleraar trekvoegecologie in Groningen, kwam echter tot een ander conclusie. Huiszwaluwen ruien in de winter en aan

het type koolstof-, zuurstof- en waterstofmoleculen in de veren is te zien waar dit gebeurde. Het ene kool-, water- of zuurstofmolecuul is zwaarder dan het andere, er bestaan verschillende isotopen van dezelfde stoffen. De verhoudingen tussen de isotopen verschilt per regio, wat Piersma en Canadese collega's in kaart brachten. De Huiszwaluwen ruiden niet op de savanne, maar in het bos. Huiszwaluwen overwinteren in het regenwoud, waarschijnlijk in Kameroen. Daar zijn een paar geringde Huiszwaluwen teruggevonden. In dit gebied jagen ze over de boomtoppen op insecten.

Jager mist Fazant en treft drie mannen

NRC Handelsblad, 7 november 2013

Een 67-jarige jager heeft op 6 november in Fijnaart (N.-Br.) drie mannen in het gezicht geraakt toen hij probeerde een Fazant

Huiszwaluwen zoeken nestmateriaal.

Foto: Wim Smeets.

dood te schieten met een hagelgeweer. De drie slachtoffers zijn voor onderzoek naar het ziekenhuis gebracht. De jager is aangehouden door de Brabantse politie.

In 50 jaar ruim 60% minder vogels op het boerenland

Streekkompas, november 2012

Het aantal zangvogels op het boerenland is de afgelopen vijftig jaar met meer dan 60% afgenomen. In 1960 zaten er nog duizend vogels op een vierkante kilometer, nu zijn dat er driehonderd. Daarmee gaat het aantal boerenlandvogels in ons land harder achteruit dan in de ons omringende landen en de rest van Europa. Afgelopen juli maakte BirdLife bekend dat op het Europese boerenland het aantal vogels in dezelfde periode was gehalveerd. Het aantal broedparen is in vijftig jaar tijd op het platteland met gemiddeld 61-73% afgenomen. Dat komt neer op 3,3 tot 5,7 miljoen vogels minder. Het meest zorgwekkend is de afname van aantallen Veldleeuwerik, Patrijs en Zomertortel, alle drie met meer dan 90%! Over hetzelfde onderwerp een artikel in de Volkskrant en het NRC-Handelsblad van 23 november en in Trouw van 21 december 2012.

Bij een goede boer zitten geen ganzen

Dagblad van het Noorden, 10 november 2012

Het aantal overwinterende ganzen in Nederland is de afgelopen jaren flink toegenomen. De schatting is nu dat er 's winters zo'n twee miljoen ganzen in ons land vertoeven. Zij blijven lang hangen in Nederland, tot in mei. Er komen klachten over schade door vraat en uitwerpselen. Honderd tot honderdentwintig ganzen eten net zoveel gras als een koe. Volgens ganzenonderzoeker Berend Voslamber kunnen boeren zelf schade voorkomen. Bijvoorbeeld als hij zorgt dat na de oogst de grond direct wordt omgeploegd. Er blijft dan geen eten voor de ganzen liggen. Ganzenjacht en eieren schudden helpen niet omdat er voldoende voedsel en broedgelegenheid is. Voor de Vos is de gans als de dood. Helaas worden Vossen op veel plaatsen fel bestreden. Over hetzelfde onderwerp een artikel in het Dagblad van het Noorden van 11 november, in Boerderij Vandaag van 12 en 15 november en in het Noordhollands Dagblad van 20 december 2012.

Ganzen sterven in dichte mist

Noordhollands Dagblad, 17 november 2012

Tientallen ganzen zijn in de nacht van 17 november gesneuveld op Duitse autosnelwegen in de buurt van Berlijn. De op trek zijnde vogels waren hun oriëntatie kwijtgeraakt door een dichte mist. In hun vertwijfeling maakten zij een noodlanding op een snelweg, waarbij verscheidene vogels op de voorruit van auto's terecht kwamen. Andere ganzen werden op de weg overreden.

Viertal vast voor handel in vogels

NRC Handelsblad, 13/14 november 2013

De eigenaar van een dierenwinkel in Limburg is met drie anderen opgepakt voor het vangen en wereldwijd illegaal verhandelen van zeldzame vogels. Tientallen zeldzame vogels werden in beslag genomen, waaronder vijf Neushoornvogels, tientallen Muskaatvinken en meer dan honderd Sint-Helenafazantjes. In de VAR - Nieuwsblad voor Vecht-, Amstel- en Rijnstreek - van 15 november een uitvoeriger bericht waaruit blijkt dat ook een dierenhandelaar uit Woerden is opgepakt.

Vogelrijk rondje om Amstelmeer

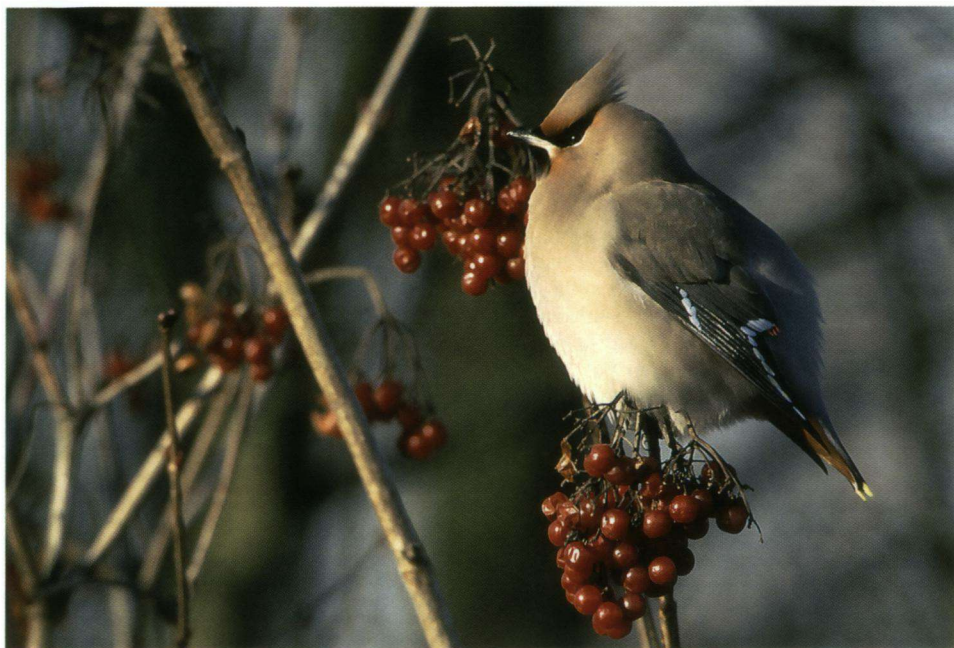
De Gooi- en Eemlander, 14 november 2012

Een beschrijving van een tocht rond het Amstelmeer dat gelegen is achter de Amsteldiepdijk, ook wel de 'Korte Afsluitdijk' genoemd. Deze bijzonder vogelrijke tocht van dertien kilometer begint bij de nieuwe haven De Haukes van Westerland en gaat tegen de klok in.

Oehoe laat kat links liggen

Dagblad Waterland / Noordhollands Dagblad, 15 november 2012

De Oehoe, gesignaleerd in de Zeevang, is niet de meedogenloze kattendoder, zoals men dacht. Volgens Geo Wassink van de Oehoewerkgroep Nederland is uit zesduizend prooirestanten van Oehoes gebleken dat slecht vier keer een kat gegrepen was. Daarbij lopen jonge katjes het grootste gevaar. Een volwassen kat maakt veel te sterke sprongen en is voor de Oehoe een bijna té lastige prooi. De hoofdprooi bestaat uit Houtduiven, kraaien, ratten, Egels en dergelijke.

Vrouwje Pestvogel foeragerend.

Foto: Wim Smeets.

Pestvogels

NRC Handelsblad, 16 november 2013

Op 8 november zijn in Amstelveen Pestvogels waargenomen. Veel vogel-liefhebbers kwamen in de weer om deze 'invasievogels' te kunnen bekijken. Ook elders in Nederland zijn groepen Pestvogels waargenomen. Ze komen maar af en toe, uit Scandinavië. In vroegere eeuwen dacht men dat ze de pest mee-brachten, vandaar de naam. Lang is verondersteld dat hun komst een voor-bode was van een strenge winter, met verzwakte mensen en het uitbreken van de pest, maar ook in kwakkelwinters worden Pestvogels in Nederland waargenomen.

Weg met spechten die weg tegenhouden

Noordhollands Dagblad, 16 november 2012

Twee echtparen Zwarte Specht blokkeren de aanleg van een rondweg bij 't Harde. De provincie zette hierop een streep door de wegenplannen. Daarmee blokkeren Zwarte Spechten de vooruitgang. Inwo-ners en bedrijven zijn gedupeerd. Over hetzelfde onderwerp een artikel in het Noordhollands Dagblad van 17 november 2012.

Zangles in ei

De Telegraaf, 17 november 2012

De meest vogels beginnen met zangles op het moment dat ze uit het ei zijn. Maar niet

Zwarte Spechten.
Foto: Wim Smeets.

het Australische Ornaatelfje *Malurus cyaneus*, zij zingt tegen haar eieren om zo de ongeboren kuikens een wachtwoord aan te leren dat ze later moeten herhalen om voedsel te krijgen. Kunnen ze dit wachtwoord niet zingen, dan worden ze door hun ouders verlaten. Zo beschermen de oudervogels zich tegen koekoeksjongen. Zo blijkt uit onderzoek van Diane Colombelli-Negrel van de Flinders Universiteit in Australië. Dit Australische onderzoek heeft verder aangetoond dat het hierbij gaat om aangeleerd gedrag en niet om aangeboren gedrag.

De vogels opeten is er niet meer bij *De Gooi- en Eemlander, 20 november 2012*

Het ganzenflappen of gewoon ganzenvangen wordt nog maar op een paar plaatsen gedaan in Nederland. In totaal twaalf hutten zijn ganzenflappers nog actief bezig met het vangen, onderzoeken, ringen en loslaten van ganzen. De onderzoekers werken samen met de viroloog professor Osterhaus van de Erasmus Universiteit van Rotterdam. Van elke gans worden uitstrijkjes van de cloaca en de keel gemaakt. Verder worden de maten genomen van de kop en de vleugels en voorts worden de ganzen ook nog gewogen. Alle ganzen worden van een metalen pootring voorzien. De Kolganzen worden ook nog van een grote kunststof nekkring voorzien die van veraf te lezen is.

De gegevens van de aangebrachte ringen worden genoteerd (en opgestuurd naar een centraal registratiepunt, red). Na afloop van deze metingen en onderzoeken worden de ganzen weer losgelaten. Vroeger werden ze geconsumeerd. Dat mag niet meer, opeten is er niet meer bij, op straffe van het kwijtraken van hun vergunning.

‘Vloek van de Roek’ treft N18 *De Telegraaf, 20 november 2012*

Ruim veertig jaar is er gediscussieerd over een nieuwe N18 – de verbindingsweg tussen Twente en de Achterhoek – en nu dreigt een nieuwe roekenkolonie roet in het eten te gooien. De lokale Vogelwerkgroep Berkelland heeft ontdekt dat een groep Roeken zich heeft verplaatst. Rijkswaterstaat heeft rekening gehouden met een grote roekenkolonie en de weg eromheen gelegd, maar nu heeft een groep van 38 broedparen zich afgescheiden en een andere kolonie gevestigd en dat op een plaats waar de nieuwe weg staat gepland. Men zoekt nu naar een mogelijkheid (en vergunning) om de nesten te gaan verplaatsen.

Veel minder vogels in het Verenigd Koninkrijk *De Gooi- en Eemlander, 20 november 2012*

In het Verenigd Koninkrijk zijn nu ongeveer 44 miljoen vogels minder dan in 1966.

Dichtslaan van een ganzenflappersnet. De vogels opeten is er niet meer bij.

Foto: Wim Smeets.

Volgens wetenschappers bouwden in 1966 ongeveer 210 miljoen vogels een nest, nu zijn dat er nog maar 166 miljoen. Vooral met de Huismus gaat het erg slecht. Hoewel hun aantal sinds 2000 weer wat toeneemt, zijn er nog steeds twintig miljoen minder Huismussen dan in 1966. Nu zijn er ongeveer tien miljoen Huismussen in het Verenigd Koninkrijk.

Over hetzelfde onderwerp een artikel in het De Telegraaf van 21 november 2012.

Megapinguïn op Zuidpool

De Telegraaf, 21 november 2012

Argentijnse wetenschappers hebben op Antarctica het fossiel van een pinguïn van twee meter gevonden. Het dier is voor zover bekend de grootste pinguïn ooit en leefde 34 miljoen jaren geleden. Tot voor kort dacht men dat de Keizerspinguïn de langste pinguïn ooit was, met zijn 1,20 m lengte.

Weidevogels in de polder

Amersfoort Nu, 5 december 2012

Aan de noordkant van Amersfoort ligt het uitgestrekte poldergebied dat deel uitmaakt van het Nationaal Landschap Arkemheen-Eemland. De polders zijn niet alleen uniek vanwege hun ontstaansgeschiedenis maar behoren ook tot de top-5 van de weidevogelgebieden in Nederland. Er zijn onder andere speciale weidevogelreservaatgebieden aangewezen. Ruim 130 agrariërs, verenigd binnen de agrarische natuurvereniging 'Ark & Eemland', doen aan weidevogelbeheer in het Eemland. In Arkemheen wordt het weide-

vogelbeheer gecoördineerd door de Stichting Biotoopverbetering Agrarisch Overleg (BAO). In beide gebieden zijn vele weidevogelbeschermers actief. Dat zijn onder anderen leden van weidevogelbeschermingsgroepen zoals de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, 'De Marel', Instituut voor Natuur- en Milieueducatie Nijkerk (IVN) en BAO.

Reisschema klauwieren vertraagd door droogte

Trouw, 7 december 2012

Veranderingen in het klimaat zorgen ervoor dat de natuur in het voorjaar steeds vroeger is. Maar de aankomst van onder andere Grauwe Klauwieren en Noordse Nachtegallen in de Europese broedgebieden was vorig jaar uitzonderlijk laat: gemiddeld twee weken later dan normaal. Op hun tocht uit zuidelijk Afrika kregen de vogels in de Hoorn van Afrika te maken met extreme droogte. Daardoor konden zij niet snel genoeg bijtanken voor de rest van hun tocht naar West-Europa en Scandinavië. Ook bij de Boerenzwaluwen trad een opvallende vertraging op tijdens de trek van afgelopen voorjaar. Een voorhoede van zwaluwen kwam op tijd in de Nederlandse stallen, maar een tweede lichterij stuitte op zandstormen boven de Sahara. Daarna troffen zij slecht weer in Spanje en Portugal. De groep arriveerde enkele weken later pas in Nederland, waar het toen slecht weer was en geruime tijd bleef.

Over hetzelfde onderwerp een artikel in het NRC-Handelsblad van 12 december 2012.

Huiskraaien zijn 'scheepsvogels'.
Foto: Wim Smeets.

Lastige vogels? Laser ze weg

Trouw, 12 december 2012

Dieren die overlast bezorgen, worden vaak doodgeschoten, maar er zijn alternatieven: laserlicht bijvoorbeeld. 'Vogels denken dat het een object is dat ze kan slaan'. In Engeland en Finland verjagen ze herten met het licht. Stenmar Henskes (21) heeft een laserlamp ontwikkeld waarmee boeren en bedrijven overlast gevende vogels te lijf kunnen gaan. De gemeente Lelystad hield er afgelopen zomer een strandje vogelvrij mee. Hij ontdekte dat laserlicht van een bepaalde frequentie vogels verschrikt doet opvliegen en dat ze vervolgens niet meer terugkeren naar die plek. Hij laat zien hoe. Hij richt de straal op een groep op het Haarlemse Spaarne ronddobberende meeuwen, die krijsend opstijgen en vervolgens enkele minuten rondzwermen.

Scheepsvogels

Trouw, 19 december 2012

De kogel is door de kerk. De provincie Zuid-Holland heeft besloten de uitheemse kraaien van Hoek van Holland uit te roeien door ze af te laten schieten. Huiskraaien *Corvus splendens* zijn afkomstig uit India. Ze zijn waarschijnlijk in 1994 met een boot meegekomen. Toen de boot de kust bij Hoek van Holland naderde, vlogen de Huiskraaien van boord en vestigden zich in Hoek van Holland. In tal van zeehavens, bijvoorbeeld in Suez en Eilat, hebben zich intussen Huiskraaien blijvend gevestigd. In Hoek van Holland gaat het om maximaal vierentwintig exemplaren.

Koerswijziging moet Grutto redden

Leeuwarder Courant, 21 december 2012

Naar tienduizend gruttoparen in 2020. Nieuw beleid van de provincie, verwoord in een koersnotitie, moet deze ambitie mogelijk maken. Friesland telt hooguit achtduizend gruttoparen, terwijl de trend nog altijd negatief is. Om de achteruitgang echt tot staan te brengen en de trend zelfs om te buigen, wordt een scenario voorgesteld dat het huidige beleid omverhaalt. Vrijblijvendheid van boeren en vogelwach-

ters is voorbij. Het geld gaat alleen nog naar weidevogellandschappen van minimaal 250 ha, waar boeren, natuurbeheerders en vogelwachters, net als in de huidige skriezeken, een collectief vormen. De middelen zijn er voor in totaal 40.000 ha weidevogelland, 10.000 ha minder dan waarvoor nu overheidsgeld beschikbaar is. Als de Provinciale Staten dit voorstel overnemen, zullen dus flink wat van de weidevogelgebieden en boeren die aan de huidige regelingen deelnemen, af moeten gaan vallen. De weidevogellandschappen van minimaal 250 ha groot vertonen een grote mate van openheid, het water staat er hoog en er worden plasdrasgebieden gecreëerd. De deelnemers moeten daarvoor een overeenkomst aangaan voor zes jaar (maar in die periode zullen wel aanpassingen mogelijk zijn, red.).

Nieuwe woning voor Slechtvalken in kerktoeren

Trouw, 24 december 2012

In de torenspits van de Sint Jacobuskerk in Den Haag is door de Werkgroep Roofvogels Nederland een (nest)kast geplaatst voor Slechtvalken. Al enige tijd gebruikt een koppel Slechtvalken de torenspits als uitvalsbasis voor de jacht. De kast moet de dieren een geschikte broedplaats bieden.

Over hetzelfde onderwerp een artikel in *Trouw* van 27 december 2012.

Jury voor weidevogels

Leeuwarder Courant, 29 december 2012

Er moet in Friesland een burgerjury worden geformeerd die zich bezighoudt met de toekomst van het weidevogellandschap. De leden hiervan gaan in gesprek met wetenschappers, kunstenaars, politici en andere betrokkenen om uiteindelijk met een burgermanifest te komen. Dit initiatief maakt deel uit van een programma van Kening fan 'e Greide, een breed initiatief dat aandacht vraagt voor het weidevogellandschap en het leven, wonen en werken daarin. Er is een uitgebreid programma op touw gezet.